

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

De heerlijkheid van de bediening

(2 Kor. 4:1-6)

De dichter Jan H. de Groot liet in een interview met Trouw opnieuw weten dat hij van het geloof was afgefallen. Zijn motief: geen woord weegt op tegen Dachau. De apostel Paulus spreekt anders over HET WOORD. Onder de heerlijkheid van de bediening van het Woord zijn we bezig een verandering te ondergaan door de Here die Geest is, 3:17 en 18. Dan volgen in 4:1-6 drie uitspraken over de heerlijkheid van zijn dienst aan het woord:

- *we verliezen de moed niet en verwerpen alle schandelijke praktijken (1 en 2).*
- *als het evangelie bedekt is, dan is dat zo bij ongelovigen, die verblind worden door de god dezer eeuw (3 en 4).*
- *de God die sprak: Licht schijne uit het duister, heeft het doen schijnen in onze harten.*

De heerlijkheid van Paulus' dienst is zo groot dat hij bewaard blijft voor depressie, frustratie en manipulatie.

Het zou begrijpelijk geweest zijn als Paulus een depressie had opgelopen. Immers: hij kwam in Korinthe in veel zwakheid, met vrees en beven (1 Kor. 2). Hij was in persoonlijk verkeer schuchter, zijn persoonlijke verschijning was zwak (2 Kor. 10:10). Een engel des satans sloeg hem met vuisten (2 Kor. 12). Hij was elke dag in druk, om raad verlegen, ter aarde geworpen, aan de dood overgeleverd (2 Kor. 4). En hij had te stellen met jaloerse collega's die over hem roddelden en tegen hem kuispen.

Maar Paulus ziet het woord dat hij brengt zo machtig werken dat hij enthousiast blijft. Zijn bediening is hem door genade toevertrouwd. Wie zal hem dan dwarsbomen? Bovendien: het woord dat hij brengt werkt zo machtig: hij loopt nauwelijks gevaar van ontmoediging en frustratie. Dus heeft hij ook geen enkele behoefte aan manipulatie van de gemeente. Alle trucs en slimmigheden kunnen hem gestolen worden. Hij heeft ze ook helemaal niet nodig. Hij spreekt open en onbevangen en zelfs

**DOOR
G. VAN DEN BRINK
ROTTERDAM**

mensen die het niet met hem eens zijn, zeggen: die man is eerlijk! Hij knoeit niet. Zo zijn we — zegt hij — onze eigen aanbeveling bij elk menselijk geweten, voor het oog van God, die de laatste rechter is.

Iemand vroeg eens aan Billy Graham: Wat is het geheim van uw dienst? Hij antwoordde: Ik breng het woord en direct daarna ga ik aan de kant staan en ben „spectator” (toeschouwer) en zie wat het doet. Luther zei: Het woord heeft het zelf gedaan, terwijl Philippus (Melancton) en ik Wittenbergs bier zaten te drinken.

Binnenkort worden in allerlei kerken weer vakantiebijbelscholen gehouden. De leiders en leiders hoeven zich geen ogenblik bezig te houden met een filosofie van het verleiden of een psychologie van indoctrinatie (denk aan het wetenschappelijk apparaat achter reclame en propaganda). Ze hoeven alleen de waarheid aan het licht te brengen. Alleen

maar zaaien, planten, natmaken. God is het die de wasdom geeft. Dat maakt onze dienst zo makkelijk en we kunnen het zo onbevangen doen.

—o—

De heerlijkheid van Paulus' bediening is zo groot dat hij ook bestand is tegen het ongeloof en de verblinding.

Ongeloof is een uiterst moeilijk te verwerken zaak.

Een publikatie als die over Jan H. de Groot ervaar ik als een aanval op mijn moed. Als een zo fijn dichter, die het evangelie zo goed kent, ongelovig wordt, wat haalt mijn dienst dan uit?

Paulus heeft dat vele malen meegemaakt. Onder andere in Antiochië, klein Azië (Hand. 13). De reactie op zijn rijke prediking is zelotisme en Jezus wordt opnieuw gekruisigd. Hij spreekt in Rom. 9 over zijn grote smart, zijn voortdurend hartzeer. Hij zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus voor zijn broeders naar het vlees.

Toch vindt hij de rust en de kracht om zich tot de heidenen te wenden. Hij wordt door het ongeloof niet verrast. Hij heeft erop gerekend. Hij kent de tegenstander, die God straks zal verdoen op Zijn dag, maar die nu

Inhoud

- 281 Ds G. van den Brink,
De heerlijkheid van de bediening
- 282 Drs H. de Jong,
Gedachtenwisseling over de aardgezindheid (slot)
- 283 Ds J. C. Schaeffer,
Weerbaar — in schriftgetrouwheid of in schriftgebondenheid
- 285 Drs M. Bos-Meeuwsen,
Vraagt opvoeden vandaag om begeleiding van ouders?
- 287 Liturgische Werkgroep,
Het Liedboek

nog rondgaat als de grote dover van het licht. Hij noemt hem „de god dezer eeuw”. Paulus weet precies wat er gebeurt als hij het licht van het evangelie laat schijnen. De vorst der duisternis, die niets zo haat als het licht, gaat dan op pad om ogen te verblinden. Hij doet dat op veel manieren. Hij steekt de Joden de ogen

Christelijk Handboek voor Nederland in voorbereiding

DRIEBERGEN — Velen in Nederland zullen waarschijnlijk weleens gezucht hebben, 'waar zit die of die organisatie nu' of 'wat is dat eigenlijk voor een organisatie'. Binnen een jaar kunt u zulke vragen zelf beantwoorden door dit op te zoeken in het „Christelijk Handboek voor Nederland”, waarin dit soort gegevens en nog verschillende anderen zullen worden opgenomen.

Marc Europe, een Europees christelijk researchbureau, werkt samen met de Evangelische Alliantie aan een zo compleet mogelijk handboek van alle christelijke organisaties in Nederland. Marc Europe heeft reeds enkele malen zo'n handboek voor het Verenigd Koninkrijk uitgegeven.

Deze week wordt aan drieduizend organisaties een brief gezonden waarin gevraagd wordt mee te werken aan dit Handboek door het bijgesloten vragenformulier in te vullen en te retourneren. Mogelijk zijn er een aantal organisaties die dit formulier niet ontvangen, maar ook in dit Handboek opgenomen willen worden. Neem in dit geval contact op met Mevr. drs E. Stringer, Hoofdstraat 55, 3971 KB Driebergen, telefoon 03438-13693.

uit met de priem van hun wets-gerechtigheid: ze staren zich er blind op. De Grieken pakt en verblindt hij met hun filosofie. Vandaag slaat hij de vertech-niseerde menselijkheid met kunst-harten en kunstmanen. Zouden wij in deze verlichte eeuw een godsdienst van 2000 jaar geleden moeten aanvaarden uit het oude Palestina? Hij doet dat met een vrijheidsideaal als dat van één van de Rolling Stones, die zei: Ik ben tegen elke georganiseerde gedachte en tegen elke georgani-seerde religie en ik ben tegen godsdienstige manipulatie, die 100 miljoen mensen één ding wil laten geloven. Dat is het ideaal van de vrije mens: laat ieder denken en geloven wat hij zelf wil en we krijgen de heil-staat (of de hel?).

Paulus rekent bij zijn dienst op de god dezer eeuw. Hij rekent op tegenslagen. Hij heeft er verdriet van, maar wordt niet uit het lood geslagen. Het ligt niet aan het licht, als iemand blind wordt. Het licht is goed en het is een plezier voor de ogen om de zon te zien.

Als we in een stikdonkere kamer zitten met een heel gezelschap en één van de aanwezigen is blind, zeggen we toch ook niet: laat dat licht uit! We draaien de knop om, want de fout zit niet in het licht! En als je in De Doelen zit en het orkest zit klaar om Bach of Mozart te spelen en één van de aanwezigen is doof, zeg je toch ook niet: laat dat orkest zwijgen. De fout zit niet in de muziek.

Geloof daarom in het licht en laat het schijnen in de wereld. Het licht is voor de rechtvaar-digen gezaaid en blijdschap voor de oprechten van hart, psalm 97.

-o-

De heerlijkheid van de bedie-ning bestaat daarin dat God door de mond van Paulus zijn schep-pingswonder herhaalt en zegt: Licht schijne uit de duisternis. Gods vriendelijk aangezicht brengt vrolijkheid en licht: goedheid, almachtige zorg, liefde en tederheid, de heilige waarheid van vrede en recht. De glans van Gods aangezicht valt op Jezus Christus. Hij is de afstraling van Gods heerlijkheid en het uitge-drukte beeld van Gods wezen. Jezus schijnt in het evangelie en het evangelie schijnt via Paulus over de mensenkinderen en die worden betrokken in een mach-tig proces van verandering door de Here die Geest is, zodat de heerlijkheid van God over het mensenleven komt.

Jezus zegt: „Jongen, je zonden worden vergeven”. Dat is licht, vreugde in donkere dagen.

En ieder mens wordt volmaakt in Christus.

En we leren het geheim van

Christus kennen: alle schatten die in Hem verborgen zijn. En mensen leren wandelen in Hem, gegrond en opgebouwd in Hem, bevestigd in het geloof en overvloeiend in dankzegging. De oude mens is medegekruisigd en de duisternis is voorbij: het waarachtige licht schijnt reeds. Is het niet geweldig dat het door één daad van gerechtigheid voor alle mensen tot rechtvaardig-hed geworden is? Is het niet groot dat door de gehoorzaamheid van één mens wij allen rechtvaardigen geworden zijn? Dat we begraven zijn in Hem en opgewekt in Hem en in Hem in de hemelen zijn gezet?

Dat is het licht, dat God roept in de duisternis en het schijnt: we zijn bezig veranderd te wor-

den van heerlijkheid tot heilijkheid, wij mensen, die oud wor-den en soms zo nameloos moe kunnen zijn. Dat heeft Zijn grote liefde ge-daant.

Het is om buiten adem van te raken dat wanneer wij met onze zwakke stemmen dit evangelie opheffen en spreken, God de Almachtige dwars daar door heen Zijn herscheppingswoord spreekt: Licht schijne uit de duis-ternis.

Wat een heerlijkheid voor onze bediening.

Mensen vragen: wie is God na Auschwitz?

Het antwoord is: dezelfde die Hij was en zijn zal. De God die het licht roept in de nacht.

Jan H. de Groot zei: geen woord

weegt op tegen Dachau. Floris Bakels is in het K.Z. ge-weest en hij schrijft: Zelfs het extreme lijden in de Duitse ge-vangenissen en concentratiekam-pen hebben meegewerkt ten goe-de voor hen die God liefhebben. Luther zei: ein Wörtlein wird ihn fällen. En Solzenitsyn, die zoveel weet van de Goelagarchi-pel zegt tegen de schrijvers van deze wereld: één woord van waarheid weegt zwaarder dan de hele wereld.

God heeft het eerste woord.

Hij heeft in den beginne

het Licht doen overwinnen

Hij spreekt nog altijd voort.

God heeft het laatste woord.

Wat Hij van oudsher zeide, wordt aan het eind der tijden in heel Zijn rijk gehoord.

Gedachtenwisseling over de aardsgezindheid (4)

Bij dit laatste artikel wil ik mijn uitgangspunt nemen in een passage van dr Spijkerboer waarin hij op puntgave wijze het verschil tussen ons beiden tracht aan te geven. „De Jong zegt: 'Het is waar, deze wereld is ook van God, maar dat is des te erger voor haar'. Ik meen dat je moet zeggen: 'Deze wereld is van God' en daarin ligt haar kans. Dat moet de kerk haar dan ook zeggen.'” De suggestie is hier-mee gedaan dat ik als gevolg van mijn opvatting aan de wereld eigenlijk geen boodschap zou hebben. Graag zou ik die indruk weg-nemen. Ook volgens mij is het zo dat zelfs de twee getuigen op de straten van de grote stad (zie daarvoor Openbaring 11) met hun bekeringsprediking nog de weg der zaligheid zullen wijzen. Het heden der genade loopt pas af op de jongste dag. Als dr S. dat bedoelt dan val ik hem graag bij, – zoals trouwens uit het geheel van mijn artikelen over de aardsgezindheid ook wel blijken kan.

Maar dat deze wereld van God is en dat daarin haar enige kans ligt, zoals dr S. het tegenover mij stelt, dat vind ik toch een on-scherpe formulering van de pre-diking der kerk. Laat ik dat met een voorbeeld toelichten. Wan-neer ik op straat vanden bezig zie een telefooncel te vernielen en ik stap (gesteld dat ik het zou-durven) van mijn fiets en zeg: deze kabine is eigendom van de gemeenschap, dan vind ik niet dat ik bezig ben voor die van-dalen kans-openend te spreken. Ik waarschuwen hen en pas wan-neer zij van die waarschuwing onder de indruk komen en zich angstig in allerlei bochten gaan wringen om aan de rechtsgevol-gen van hun wandaad te ont-snappen, pas dan zou er plaats zijn voor de meer geruststellende boodschap dat de vertegenwoor-digers van de gemeenschap nu ook weer geen onmenselijke bar-baren zijn tegenover wie vrees voor straf de enig mogelijke hou-ding is. Zo nu ook vind ik de boodschap dat deze wereld van

**DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM**

God is voor een gevallen wereld in de eerste plaats bedreigend! Slaat deze dreiging aan dan is er vervolgens ruimte voor het evan-gelie dat God deze wereld alto lief gehad heeft dat Hij zijn enig-geboren Zoon gegeven heeft op-dat een ieder die in Hem gelooft niet verderve maar het eeuwige leven hebbe. Zeggen tegen de wereld dat ze van God is en dat daarin haar enige kans ligt, dat is mijns inziens een prediking van God buiten Christus om, van de schepping buiten de ver-zoening om, van de genade bui-ten het oordeel om.

Gods 'algemene genade'

Nu weet ik wel dat hier een probleem ligt. Er is immers ook

zoiets als een algemene genade van God, een bemoeienis van de Schepper met zijn schepping die niet rechtstreeks over Golgotha lijkt te lopen. God doet zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaar-digen en onrechtvaardigen. De Almachtige bekommert zich zelfs over het vee van Ninevé (Jona 4:11). In deze bekommernis van God mag de gemeente de-len. Dat is haar zelfs geboden. Er is ons veel aan gelegen dat de schepping zorgvuldig beheerd wordt. Zo immers wordt het he-den der genade geprolongerd en blijft er ruimte voor de evan-gelieverkondiging. Wanneer de kerk onder deze optiek ook iets zegt over oorlog en vrede, dan acht ik dat een goede zaak, al zou ik dat niet het oprichten van een teken van de toekomstige wereld noemen, zoals dr S. doet. Alles komt namelijk aan op het raam waarbinnen dat gebeurt. Gods algemene genade en de verplichting die daaruit voor ons voortvloeien kunnen mijns inziens niet tot een zelfstandig thema van de verkondiging wor-den gemaakt. Die algemene ge-nade is toch steeds de ruimte waarbinnen naar Gods bijzon-dere genade gezocht moet wor-den. Naar het woord van Pau-lus: „...beseft gij niet dat de goe-dertierenheid Gods u tot boet-vaardigheid leidt?” (Romeinen 2:4). Wat ik nu evenwel kon-stateer is dat in het moderne kerkelijke spreken de algemene en de bijzondere genade van God door één worden gemengd met als uitkomst dat Gods algemene

genade Gods eigenlijke genade wordt en dat Hij niet meer dan die ene zegen voor de wereld heeft. Ook Christus met zijn heilswerk staat, zo lijkt het wel, in dienst daarvan.

Het aardsgezinde spreken van de kerken

Deze ontwikkeling betreur ik. De zaak zou voor mij anders liggen als ik in de nederlandse geloofsgemeenschappen, zoals die door de Raad van Kerken vertegenwoordigd worden, een hartelijke zorg voor het eigenlijke van het evangelie zou opmerken; als zij geen gelegenheid lieten, voorbijaan om de nederlandse samenleving met de boodschap van de verzoening in Christus en om Christus wil aan te spreken. Als dan in het kader dáárvan de wereldse overheden werden opgewekt om de onderlinge vrede te bewaren en zo voor hun deel mee te werken aan de onbelemmerde verbreiding van het evangelie, dan zou niemand mij horen reppen over aardsgezindheid. Maar het ligt helaas anders. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de kans die genoemde Raad onlangs verzuimde om op te komen voor het belang van de zondagsheiliging, toen het ging om de vraag of de eerstvolgende viering van de vijfde mei niet van de zondag naar de maandag zou moeten worden verplaatst. De zondag is toch bij uitstek de dag van de evangelieverkondiging en vertegenwoordigt daarin een exclusief christelijk en kerkelijk belang. Maar nee, de christelijke kerk komt vandaag alleen maar op voor belangen waar ook het socialisme zich achter kan stellen: pacifisme, anti-racisme, anti-kapitalisme en noem maar op. Zodra er iets specifiek christelijks boven de horizon verschijnt dat om bevordering vraagt, dan zegt de Raad van Kerken 'mijn naam is haas'. Het verzuim dat ik hier signaleer is helaas geen incident maar symptoom. En het is op grond van dit symptomatische spreken dat ik de nederlandse christenheid van aardsgezindheid verdenk. Dr Spijkerboer schrijft: „Kan het dan ook niet voorkomen dat een synode, door over oorlog en vrede te spreken, midden in deze onverloste wereld een teken moet oprichten van de wereld die komt? Waarom acht De Jong het uitgesloten dat de hervormde en gereformeerde synodes en de Raad van Kerken dat bedoeld hebben?” Ik moet antwoorden dat ik deze argeloosheid niet (meer) kan opbrengen. Het tegenwoordige spreken van synodes en raden over oorlog en vrede is voor mij niet 'een teken van de wereld die komt', – tenzij ik deze uitdrukking in binnenwe-

reldse zin versta, zoals Dorothee Sölle doet.

'Wereld' en 'aarde'

Een laatste punt dat ik in onze discussie wil aanstippen betreft het verschil tussen 'wereld' en 'aarde'. Dr S. schrijft: „...je ont-komt niet aan de indruk dat voor hem (dat ben ik, De J.) de Heilige Geest ons niet alleen van deze wereld maar ook van de aarde losmaakt.” Ik begrijp wat Spijkerboer bedoelt. Voor hem is 'wereld' in dit verband meer een geestelijke sfeer-aanduiding, terwijl 'aarde' op het konkrete van de schepping doelt. Hij zou mij dus, zo schat ik het in, in een protest tegen wereldsgezindheid beter kunnen volgen dan in een protest tegen aardsgezindheid. Nu heb ik al gezegd dat mij dit toch een vergeestelijking in de zin van een verdunning van het heilswerk van Christus lijkt. Niet alleen de wereld maar ook de aarde moeten we aan de ingang van Gods koninkrijk inleveren om ze beide uit Christus' handen terug te ontvangen, voorzover Hij dat voor ons nodig acht. Ik wil dit zeggen nu nog onderbouwen met de exegetische waarneming dat 'wereld' en 'aarde' inderdaad niet op de manier van dr Spijkerboer uit elkaar te halen zijn. Ze worden in het Nieuwe Testament *beide* van een min-teken, en ze worden evenzo *beide* van een plus-teken voorzien. Van elk dezer

uitspraken een voorbeeld. In de samenhangende passage Colossenzen 2 : 16-3 : 4 lezen we in de verzen 20/21: „...waartoe laat gij u, *alsof gij in de wereld leeft*, geboden opleggen: raak niet, smaak niet, roer niet aan...?“, terwijl 3 : 2 zegt: „Bedenk de dingen die boven zijn, niet *die op de aarde zijn*“. 'Wereld' en 'aarde' verschijnen hier samen onder een negatief aspect. Maar in Efeziërs 6 : 2 komen we het vijfde gebod tegen: „Eer uw vader en uw moeder... op dat het u welga en gij lang leeft *op aarde*“, terwijl Paulus in Romeinen 4 : 13 zegt dat Abraham de belofte had „dat hij een *erfgenaam der wereld* zou zijn“. 'Aarde' en 'wereld' glanzten hier beide in het licht van de belofte.

Gnostieken en modernen

Er loopt geen naad door de schepping, noch door de zondeval, noch door de verlossing. Ze zijn alle drie totaal en all-in. Zodoende kunnen de gnostieken in Colosse getypeerd worden als wereldsgezind en aardsgezind, hoewel zij zelf volgens de bekende griekse onderscheiding 'geest-stof' zeer nadrukkelijk op de kant van de 'geest' wilden staan. Hier blijkt dan ook dat deze machtige, invloedrijke en de geschiedenis verregaand bepalende onderscheiding tussen 'geest' en 'stof' een *binnenwereldse* onderscheiding is. En of de nadruk nu valt op 'geest' of

Redactie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

op 'stof', dat is een kwestie van wisselende mode, zoals de geschiedenis ook laat zien. Het valt dan ook te verwachten dat het kerkelijke spreken dat nu nogal 'stoffelijk' is, wel weer eens een draai zal nemen naar het 'geestelijke' toe. Maar een echte bekering zal dat niet zijn. En zo kom ik dan tot de ook voor mijzelf onthutsende konklusie dat en de gnostieken van vroeger en de moderne christenen van vandaag gelijkelijk getroffen worden door deze bijbelse typering: '*alsof zij in de wereld leven*' en '*bedenkers van de dingen die op de aarde zijn*'.

Tot zover mijn beantwoording van dr A. A. Spijkerboer.

Weerbaar – in schriftgetrouwheid of in schriftgebondenheid

(n.a.v. 2 Kon. 6 : 8-17)

Het bovengenoemde Schriftgedeelte is een stukje uit een verhaal van strijd. Zulke verhalen zijn er veel te vertellen. Want de strijd is typerend voor het bestaan van het volk van God. Gods volk wordt voortdurend belaagd. Daar zit de Satan achter, die duivelse tegenspeler van God.

Maar in deze geschiedenis van 2 Kon. 6 krijgt de vijand geen kans. Op welke plaats de koning van Aram het land ook wil binnenvallen, steeds vindt hij Israël paraat. Het volk van God toont zich weerbaar tegen de agressor. Wat is het geheim van deze weerbaarheid? Dat is de profeet Elisa. Hij geeft de koning het Woord van God door. En door daarnaar te luisteren en zich ernaar te richten weet de koning elke vijandelijke aanval af te slaan.

DOOR
J. C. SCHAEFFER
EMMELOORD

Zodra de koning van Aram dit in de gaten krijgt, stelt hij verworpen pogingen in het werk om de profeet – zeg maar: het Woord van God – uit te schakelen. Ja, dat is telkens weer de strate-

gie van de satan: proberen met geweld of met listige sluwheid het profetische Woord van God machteloos te maken.

Met enorme overmacht trekt de koning van Aram naar Dothan om één man gevangen te nemen. Wat is men toch altijd benauwd voor het Woord van God! Ook op Jezus Christus stuurde men in Gethsemané een complete legerafdeling soldaten af. En als men vandaag achter het IJzeren Gordijn gelovigen arresteert, dan omringt men één van hen soms met een hele troep zwaar bewapende mannen.

Indrukwekkend – of potsierlijk? Elisa's knecht krijgt het er compleet benauwd van. Totdat de HEERE op het gebed van de profeet zijn ogen opent. De profeet en zijn knecht – tegenover de Arameeërs verreweg in de

Dit is de eerste van de vier toespraken, die op de Ontmoetingsdag 1984 te Barneveld gehouden zijn over het thema 'Weerbaarheid'.

minderheid – zijn met God en Zijn engelenleger verreweg in de meerderheid! Een bemoedigend verhaal. Met God aan onze kant zijn wij altijd de sterksten! Maar een waarschuwing is hier wel op zijn plaats. Met God aan onze kant zijn wij inderdaad uiterst weerbaar. Maar als ik dat zo zeg, bekruipt mij toch onmiddellijk een gevoel van verlegenheid. Want hoe vaak heeft het volk van God en hebben christenen niet gezegd: Wij hebben God aan onze kant! – terwijl het niet zo was?

In ons land raken christenen steeds meer in de minderheid. Binnen christelijk Nederland vormen wij als Nederlands Gereformeerden ook nog weer een minderheid. Ook samen met allen, met wie wij ons in het schriftuurlijk belijden van ons geloof verwant weten, zoals met name onze Christelijk Gereformeerde broeders en zusters. Wij zijn in een mindergraad, die zich met een zekere graagte Schriftgetrouw noemt. Met alle verschillen, die er ook onder ons nog zijn, zetten wij ons in voor een schriftgetrouwe politiek, voelen we ons thuis bij schriftgetrouwe journalistiek, streven we naar schriftgetrouw onderwijs, maken we ons sterk voor een schriftgetrouwe visie op mens en samenleving, enz.

Schriftgetrouw – daar zit iets in van: tegenover de anderen hebben wij de Schrift aan onze kant. God is met ons!

Er zit een angeltje in die leuze 'schriftgetrouw'. Terecht heeft iemand er enige tijd geleden voor gepleit i.p.v. de term 'schriftgetrouw' de uitdrukking 'schriftgebonden' te gebruiken. Het lijkt misschien een subtiel verschil. Maar hoe fundamenteel dit verschil toch is kan ik u mogelijk duidelijk maken met een verhaal, dat ik onlangs las.

Een vader wandelde met zijn twee zonen over een smal en glibberig pad in de bergen. Aan beide zijden van het pad gaapt een diepe afgrond. De vader reikt beide jongens zijn hand. De ene knaap pakt de hand van zijn vader stevig vast. De ander legt zijn hand in die van de vader.

De jongen, die de hand van zijn vader heeft vastgepakt is veilig, zolang hij die hand goed vasthoudt. Maar plotseling struikelt hij, zijn greep verslapt en hij glijdt weg in de diepte.

Ook het kind aan de andere kant struikelt meer dan eens, maar het valt niet in de afgrond. Hij is namelijk niet afhankelijk van zijn eigen vasthoudendheid aan de hand van zijn vader. Het is zijn behoud dat vaders hand de zijne omklemt.

In dit kleine verhaal is het verschil tussen schriftgetrouwheid en schriftgebondenheid treffend uitgebeeld.

Schriftgetrouwheid is grijpen naar de hand van je hemelse Vader en je daaraan vastklampen met alle kracht die in jou is. Het komt aan op jouw trouw. Falen en vallen is dan niet uitgesloten. Schriftgebondenheid is jouw hand leggen in de hand van God en je door Hem laten vasthouden en laten leiden. En niet vertrouwen op eigen kracht.

Uiterlijk maakt het misschien niet zoveel verschil. Men staat en vecht mogelijk voor dezelfde dingen. Maar de instelling is anders. Schriftgebondenheid is bescheidener en ootmoediger dan schriftgetrouwheid.

Ik wil afsluiten met een citaat uit een brief van ds H.P. Scholte, één van de voormannen van de Afscheiding die 150 jaar geleden plaatsvond. Het is een citaat uit een brief aan die andere 'vader van de Scheiding', ds Hendrik de Cock, in maart van dat betekenisvolle jaar 1834. Ook zij wisten zich een kleine min-

derheid binnen de nederlandse christenheid van toen.

Scholte schrijft dan aan De Cock:

„Als het des Heeren wil is om ons hier op aarde te doen triomferen over de vijanden, dan zijn twaalf legioenen engelen nog gereed, om alle onze tegenstanders te verpletteren... als ik dat met het hart mag verstaan, zoo als Zondag toen ik predikte, dan verlies ik de gehele wereld uit het oog en kan ik alles aan Hem overgeven; maar ik moet zoo dikwijls klagen dat ik zelf wil werken, dat ik met Petrus deze of geene der vijanden een oor wil afslaan en zie ik dan op het einde, wat moet het dan zijn, te meer wanneer ik merk dat anderen ziende op mijn woorden in de mening verkeeren dat ik wat te betekenen heb.”

(G. Keizer, De Afscheiding van 1834, blz. 376.)

Laten we net als Scholte niet zo zeker zijn van ons zelf in de geestelijke strijd van onze dagen, maar alleen van onze God.

Ik hoop dat we aan het einde van deze dag niet zullen roemen in onze schriftgetrouwheid, maar dat we met dankbaarheid mogen constateren hoe God ons door wat we vandaag met elkaar beleven des te sterker aan Zich en zijn Woord gebonden heeft. Zo zullen we weerbaar zijn.

Boekbespreking

Drs Th. Peppink,
„Een hand vol licht”
Uitgeverij Van den Berg,
Kampen - 1984.
90 bladzijden.

De uitgever introduceert dit boek in een 'Woord vooraf' als volgt:

— Deze nieuwe bundel bijbelse overdenkingen van Drs Theo Peppink (pseudoniem Thomas Pinkhoff) zijn ontstaan door de Schrift uit te leggen. Ook voor jongeren van vandaag met wie hij op de Chr. Akademies dagelijks contact heeft. Zijn boodschap luidt: 'De bijbel is nog altijd het mooiste en radikaalste nieuws dat er is; durf het te geloven!' Daarvan is dit boek doorgetrokken.

Met opzet is gekozen voor een wat bredere opzet van bijbeluitleg waarbij eigentijdse vragen niet uit de weg worden gegaan. De uittocht uit de kerken van jongeren aan instellingen van het (Christelijk) Hoger Beroepsonderwijs lijkt niet te stuiten, zo blijkt uit een recente enquête van het studentenpastoraat in Kampen, waarin ook de auteur actief is.

— De bijbel moet weer opnieuw tot de verbeelding gaan spreken van ouderen en jongeren.

Je leest die 40 overdenkingen, elk van 2 bladzijden, geboeid. Zo te kunnen praten met jongelui, de Schrift open vóór je, het is een weldaad. Eerbiedig en eenvoudig, de problemen van deze tijd niet schuwend, gaat onze Chr. Gereformeerde broeder met z'n studenten het Oude Testament door en hij biedt dit alles nu ook ons aan.

Een goed boek, met een praktische inslag. Zeker voor hen, die moeilijk tot lezen komen en een dikker boek al gauw laten liggen.

Zo hier en daar zette ik bij het lezen een streepje of een vraagteken. Waarom bijv. als het gaat over de schepping van hemel en aarde de mogelijkheid van miljarden jaren geleden opengehouden? En het stukje dat over Spr. 3:6 moet handelen is vrijwel geheel betrokken op vers 3 van dit hoofdstuk. En zo is er nog wel meer te noemen, maar dat doet geen afbreuk aan de waardering voor het hele werk.

Als de uitgever zegt dat dit boek zich uitstekend leent voor privé-gebruik, catechese, jeugdwerk, gesprekskringen en kringgesprekken, wil ik er graag aan toevoegen: en om cadeau te geven aan uw oudere kinderen.

M. de Jonge, Voorburg

Chronische psychiatrische patiënten

men heeft ze opgesloten
dertig jaar geleden
en vastgehouden in zalen
omdat ze 'gek' waren
omdat het overzichtelijker was
omdat het minder
risiko's met zich meebracht (?)

nu is men tot de ontdekking
gekomen
dat het beter is
ze los te laten lopen
men heeft de sloten uit de deuren
gehaald
en hier en daar zelfs een bordje
UITGANG
opgehangen

maar ze blijven binnen
want de stad
is een andere
dan dertig jaar geleden

JOHAN MAARDAPPER

Vraagt opvoeden vandaag om begeleiding van ouders?

Inleiding

Om op deze vraag een antwoord te kunnen geven moeten we ingaan op de situatie waarin gezin en ouderschap zich bevinden in deze tijd. Deze situatie is (sterk) historisch bepaald. Daarom zal ik allereerst een historisch overzicht geven van de ontwikkeling van het gezin. De ontwikkeling verloopt grof weg van „groot-familie” (meer-generatie-gezin) naar het kleine kern-gezin.

Van nog meer belang lijkt het mij om de ontwikkeling van gezin en ouderschap te volgen vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen. Welke ontwikkelingen dragen bij tot de vorming van gezin en ouderschap in deze tijd? Belangrijke ontwikkelingen zijn de veranderende functies van het gezin voor zichzelf als kerngroep en voor de maatschappij. Hiermee samenhangend zal ik stilstaan bij de veranderende relatie- en rolpatronen binnen het gezin en in de maatschappij.

Genoemde veranderingen worden benaderd vanuit de vraagstelling hoe christen-ouders/opvoeders met deze veranderingen kunnen omgaan.

Aandacht hiervoor is van des te meer belang omdat christenen een minderheid gaan vormen en bepaalde christelijke opvoedingsdoelen voor niet christenen „onherkenbaar” overkomen.

Geschiedenis

Een goed overzicht is te vinden in het boek van Stone: „The family, sex and marriage in England 1500-1800”. In grove lijnen geeft hij de gezinshistorie als volgt weer:

Van 1450-1630 bestond het gezin voornamelijk op grond van verwantschapsrelaties. Tussen de leden van het gezin en de omgeving bestond geen duidelijke afgebakende grens (open lineage). De burens liepen gemakkelijk binnen. Men richtte zich voornamelijk op de groep in plaats van individuele aandacht te hebben voor ieder als persoon. Gevoelens en affectie voor elkaar kende men geen grote plaats toe in de onderlinge contacten. Het gezin vormde een economische eenheid waar produktie en consumptie beide plaats vonden. Huwelijken werden gesloten veelal vanuit materiële belangen. In de periode van 1550-1700 vormden zich duidelijkere grenzen tussen de leden van het gezin en de hen omringende gemeenschap. Mede o.i.v. de waarden en de normen die bij de Re-

DOOR M. BOS-MEEUWSEN DELFT

formatie sterker gingen gelden ontstond het beperkte kerngezin ook wel het patriarchale gezin genoemd.

De waarden en normen die in de Reformatie o.a. door Luther sterk benadrukt waren zijn: het huwelijk is ingesteld door God en alle andere ordeningen van het leven zijn erop gebouwd. De man is het hoofd van het gezin en heeft het meeste gezag. Kinderen hebben hun ouders te gehoorzamen. Tevens gold als hoogste goed het naleven van deugden o.a. „het breken van de wil” om zo de erfzonde uit het leven te bannen.

Van 1640-1800 vormde zich vanuit de bovengenoemde ontwikkelingen het gesloten kerngezin ook wel burgerlijke gezin genoemd. Kenmerkend voor dit gezinstype is een individualisering van de gezinsleden en waardering voor affectie. Ook werd er meer waarde gehecht aan contacten buiten de eigen familie.

In onze tijd zijn het de romantische en affectieve belangen die doorslaggevend zijn in een relatie. Het zijn niet meer de materiële belangen.

Shorter laat zien in de analyse van het moderne gezin dat de grenzen tussen gezin en maatschappij veranderen o.i.v. het toenemend individualisme. Het gezin is gesloten ten opzichte van de maatschappij, terwijl de maatschappij als geheel meer open wordt. De relatie tussen ouders en kinderen wordt lang niet meer alleen gezien als een gezagsrelatie maar eerder als een gelijkwaardige relatie gebaseerd op vriendschap en betrokkenheid.

De veranderende functies

Uit bovenstaande historische ontwikkelingen weerspiegelen de veranderingen in het functione-

ren van het gezin, zowel naar eigen gezinsleden toe als naar de maatschappij toe.

Enkele functies waren:

- zorg voor zieken en bejaarden. Nu heeft de overheid deze taken grotendeels overgenomen;
- het gezin functioneerde als economische eenheid. Zowel de produktie als het consumeren van middelen vielen samen in het gezin. Deze economische functie is aanmerkelijk gereduceerd;
- de sociaal-emotionele functie (of koesterende functie) is steeds meer tot zijn recht gekomen alhoewel o.i.v. maatschappelijke ontwikkelingen

deze functie gedeeld wordt met onderwijs en andere buiten het gezin georganiseerde clubs en activiteiten;

- de opvoedkundige functie van het gezin is voor een groot deel overgenomen door school, boeken, verenigingen, radio enz. Aan de andere kant worden veel meer ouders opvoedingsbewust.

(Margriet, Ouders van Nu.)

Specifiek als een gezinstak is gebleven: het bieden van een veilige en vertrouwelijke plaats. Omdat andere functies zijn weggevallen is het gezin wel erg kwetsbaar geworden.

Een gevolg is dat de relaties tussen ouders en kinderen veel eerder psychisch overbelast raakt. Door de sterke veranderingen in de maatschappij ten aanzien van de tot nu toe vaststaande zekerheden moeten ouders telkens weer kiezen langs welke weg zij

Rudi*

Er gaat een trekpomp over het strand
benen armen en hoofd bewogen
door onzichtbare touwtjes
de ogen
half geloken
staan in de kassen maar zien niets
niemand
bestuurt ze

hup Rudi
je schoenen uit
je sokken uit
hollen
daar is de zeel
doen wie er het eerst is?

Er holt een jongen door de zee
z'n benen spatten water op
z'n voeten dansen
z'n armen maaïen lucht en zee
z'n ogen lachen
z'n gezicht is verrukking
hij beeft hij trilt
hij schatert hij gilt
van opwinding en plezier

soms
buiten de therapie-uren
is geluk
te geef

* Rudi was een jongen die altijd meeging met de uitstapjes die ik maakte met chronische psychiatrische patiënten.

hun opvoedingsdoelen vorm willen geven. Ouders kunnen niet langer opvoeden zoals zijzelf opgevoed zijn. De traditie kan daarom niet meer bepalend zijn voor hun wijze van opvoeden. Als gevolg hiervan vragen vele christen-ouders zich af of het gezin nu nog wel kan functioneren en beantwoorden aan de bedoeling, zoals we die in de bijbel tegenkomen.

Met de bijbelse bedoeling denk ik dan aan: huwelijk en gezin weerspiegelen het verbond van God met Zijn volk.

In het gezin mag door de ouders worden weergegeven en doorgegeven aan de kinderen wat het betekent de Heer te dienen.

Hoe ouders reageren op de veranderende wijze waarop zij vormgeven aan hun opvoedend handelen hangt voor een belangrijk deel af van hoe zij de veranderingen waarderen.

Mevr. Diemer-Lindeboom zegt van de veranderende functie van het gezin het volgende: „het gezin is een natuurlijke band, welke door de historie o.i.v. maatschappelijke ontwikkelingen wijzigt met betrekking tot de functies die het gezin vervult in de maatschappij”.

Uit haar woorden blijkt dat zij niet bij voorbaat veranderende maatschappelijke ontwikkelingen als een bedreiging ziet voor het functioneren van het gezin.

We kunnen ons dus afvragen of het functieverlies wel een wezenlijk verlies is. Komt er nu niet iets voor in de plaats wat wezenlijker is?

Veranderende relatie- en rolpatronen

Een andere reden waarom men vaak hoort dat het gezin een aflopend en aan invloedverliezend instituut is, is door de veranderende relatie- en rolpatronen binnen het gezin zelf en de opvattingen daarover in de maatschappij veroorzaakt.

De emancipatiegolf van man en vrouw ten opzichte van elkaar en van de ouders ten opzichte van hun kinderen speelt hierin een belangrijke rol. Een belangrijke ontwikkeling achter deze veranderingen, ingezet door de emancipatiegedachte, is de toenemende ik-gerichtheid van de mens. De mens kan niet langer houvast vinden in de traditie, in zijn geloof en wordt daardoor innerlijk leeg.

En als je als ouders leeg bent en geen hoop meer hebt wat zul je dan de kinderen vertellen en doorgeven?

Vanuit het emancipatieproces dat door de vrouw sterk wordt ervaren komen man en vrouw als partners anders tegenover elkaar te staan. Dit heeft ook zijn ge-

volgen voor hun gezamenlijk ouderschap.

Het huwelijk wordt niet langer beleefd als een twee-eenheid, maar meer gezien als een afspraak tussen twee mensen met geheel eigen persoonlijkheid en gelijkwaardigheid. Dit brengt onzekerheid over de wijze waarop ouders willen opvoeden omdat ze nog onzeker zijn ten aanzien van de eigen rol en inbreng in de opvoeding.

Het gemeenschappelijke doel is niet langer het elkaar dienstbaar zijn als man en vrouw en samen de kinderen opvoeden. Elk van de ouders is bezig met de eigen ontwikkeling waardoor een individualistische levensinstelling ontstaat. Het doel van huwelijk en gezin ligt nu meer in de relatie zelf in plaats van dit als middel te zien voor een ander doel. Het mens zijn van man en vrouw krijgt de nadruk en niet het vrouw-zijn of man-zijn.

Het wordt wel eens gezegd dat

veel opvoedingsproblemen eigenlijk problemen zijn die bij de ouders liggen. Ouders zijn méér dan de opvoeders van hun kinderen. Uit voorgaande paragraaf bleek de grote onzekerheid over eigen functioneren als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen. In het samen ouder zijn worden ouders geconfronteerd met elkaars gebreken en gewoontes. Door het opgeven van de Hoop voor de toekomst en het vertrouwen in het geloof lopen de ouders in de opvoeding vast. Met L. Dasberg vraag ik me af of ouders hun kinderen nog wel voldoende identificatiemogelijkheden bieden. „Wat vullen ouders in op de stippeltjes van de door alle kinderen ter wereld wel eens gedachte, gedroomde en geuite zin: „later als ik groot ben...” Het ziet er naar uit dat we alle identificatiemogelijkheden die door kinderen zelf achter die stippeltjes worden ingevuld hebben verboden: vader worden is autoritair, moeder worden is ongeëmancipeerd, een

held die het vaderland redt is reactionair, het geloof verspreiden is opium uitdelen aan het volk, een uitvinder worden is ongeoorloofde prestatiedrang, succes en roem wijzen op verfoeilijke wedijver, zieke mensen beter maken is bevordering van de overbevolking, een actieve rol in het bedrijfsleven is meewerken aan de groei waar onze wereld aan ten onder gaat. Waar laat men een kind dan nog voor leren? Wat stellen we onze kinderen in het vooruitzicht als ze hun best doen? Waar kan een kind dan nog naar verlangen, waar kan het nog nieuwsgierig naar zijn, waar kan het zich nog voor inzetten?”

„De onderwijskunde staat bol van motivatie en motiveren. Maar waartoe dan?” (blz. 25)

Tenslotte

Ouderschap is bezig zijn met opvoeden. Opvoeden eist een perspectief, want het is gericht op de toekomst.

De dienst van de profeten (1)

God sprak door profeten

Het is goed om steeds weer te bedenken dat de profeten in Israël een tijdelijke dienst hebben vervuld. Joël wijst hier duidelijk op als hij zegt dat eens Gods Geest zal worden uitgestort op allen (2 : 28, 29). Eéns zullen allen profeten zijn, dát is de boodschap van Joël. Op de Pinksterdag, als God Zijn belofte van de komende Trooster vervult, kan Petrus zeggen dat het zover is. De profetie van Joël is dan vervuld.

De brief aan de Hebreeënen wijst hier ook op. Dit bijbelboek begint met de volgende woorden: 'Nadat God eerst vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de profeten, heeft Hij nu in het laatst der dagen tot ons gesproken in de Zoon...'

We lezen in het Oude Testament wel van directe contacten tussen God en mensen, maar het spreken van God tot Zijn volk ging toch vooral via enkelen. God wilde dat allen Zijn woorden zouden horen, maar Hij deelde ze niet rechtstreeks aan allen mee. Daar had Hij Zijn mensen voor, de door Hem geroepen profeten.

Oproep tot vroomheid

In Genesis 17 : 1 zegt God tot Abraham: 'Wandel voor Mijn

Terloops...

DOOR
P. C. VAN WIJK
ZALTBOMMEL

aangezicht en wees oprecht'. Dit laatste woord heeft iets te maken met het woord vroom. God zegt eigenlijk tegen Abraham dat hij vroom moet zijn, vroomheid moet laten zien. Hetzelfde woord vinden we ook in o.a. Job 12 : 4 waar gesproken wordt over 'de vrome'. Dit woord heeft in de bijbel een diepe betekenis. Het heeft niets te maken met moralistische netheid die mensen vaak laten zien. Vroomheid heeft alles te maken met het wandelen met God, zoals van Henoch wordt verteld (Gen. 5 : 22) dat hij in een wereld vol zonde wandelde met God.

Wat was nu de taak van de profeten? Heel eenvoudig dit: het volk die vroomheid voorhouden en leren. Daartoe kregen ze woorden van God om te spreken. Daartoe maakte God mensen tot Zijn omroepers, soms tegen hun wil in. In het doorgeven van Gods woorden moesten de profeten zich geheel ondergeschikt maken aan God. Ze moesten Gods boodschap brengen, ook al waren ze het er niet mee eens.

Wat is een profeet?

't Is van belang om deze vraag nog even te herhalen. Het antwoord is immers van direct belang voor ons profeet-zijn. We lezen in de bijbel van profeten en profetessen. Ze worden met verschillende namen aangeduid. Die namen zeggen iets van het profetenambt.

Mozes wordt b.v. 'een man Gods' genoemd. Uit deze naam blijkt duidelijk dat een profeet alles met God te maken heeft. Die betrekking tot God wordt nog duidelijker door de naam 'knecht des HEREN'. Zó wordt ook over Mozes gesproken. Een knecht staat in dienstbetrekking tot een ander. Zó is een profeet een dienstknecht van God, hij moet Gods wil volbrengen. Deze naam 'knecht des HEREN' wordt niet alleen gegeven aan profeten. Ook koning David b.v. (Ps. 89 : 4) en de priester Zerubabel (Haggai 2 : 24) worden zo genoemd. Zelfs wordt Nebukadnezar, de koning van Babel, een knecht van God genoemd (Jer. 27 : 6) om daarmee aan te geven dat God hem tot instrument maakte om Zijn wil uit te voeren.

De beste naam voor een profeet is eigenlijk 'bode van God'. Toch komt juist deze naam weinig in de bijbel voor. Van de profeet Haggai wordt gezegd dat hij 'de bode des HEREN' was. De naam van de profeet Maleachi wijst ook in deze richting, die naam betekent 'mijn bode'. En zó waren de profeten boodschappers van Gods heil.

Juist christen-ouders zouden opvoeders kunnen zijn vanuit de Hoop die in hen leeft. Hebben juist zij niet een enorm perspectief door te geven?

De bijbel geeft ouders opdrachten, maar ook beloftes ten aanzien van het omgaan met hun kinderen.

Christen-ouders zullen, mits er geen onrecht gedaan wordt aan de opvoedingsinhoud (bedoe-ling), niet te bang hoeven zijn voor een nieuwe vormgeving. Vanuit de geschiedenis leren we dat het gezin in vele vormen functioneerde en tot zijn recht kwam. Een veranderende vorm hoeft immers niet per definitie een verlies te zijn.

De tegenwoordige samenleving krijgt steeds meer de trekken van een post-christelijke periode. Christelijke waarden en normen worden niet als vanzelfsprekend geaccepteerd.

De traditie is niet langer bepalend voor al het handelen. Christen-ouders hebben elkaar juist daarom nodig. De overlevering qua vorm laat zich soms zo moeilijk vertalen in een hedendaagse opvoeding en het ontdekken van nieuwe verantwoorde wegen kost een extra inspanning. Daarbij komt dat men nu nogal eens de existentialistische gedachte tegen komt waarin het kunnen verantwoorden van je handelen op zich al voldoende is, terwijl voor christen-ouders ook het doel medebepalend is voor hun handelen.

Christen-ouders kunnen in de vorm van oudergespreksgroepen of -cursussen zowel in kerkverband als in de school iets voor elkaar betekenen. Het blijkt vaak positief op ouders te werken om met elkaar ervaringen en gedachten uit te wisselen omtrent het opvoeden. Een cursus zou ouders ook op weg kunnen helpen aan de hand van specifieke vaardigheden in het luisteren en omgaan met hun kinderen.

Ter bemoediging en om elkaar te blijven aansporen de opvoeding als een uitdaging te zien die niet hopeloos hoeft te zijn.

Geraadpleegde literatuur

F. v. d. Beld-v. Keulen

Geen weg terug. Feminisme in de duurzame man-vrouw relatie. Den Haag, Voorhoeve, 1983.

L. Dasberg

Pedagogie in de schaduw van het jaar 2000 of Hulde aan de hoop. Meppel, Boom, 1980.

E. Shorter

De wording van het moderne gezin. Baarn, Ambo, 1977.

L. Stone

The family, sex and marriage in England 1500-1800. Penguin, 1977.

M. Valenkamp

Kiezen voor het gezin? Amsterdam, ICS contact orgaan 11 (1983) 4.

Lied 270

We hebben hier te maken met een „stervenslied”, zoals er in de 16e en 17e eeuw haast ontelbaar vele zijn gedicht. De dichter-vertaler merkt te dien aanzien nog o.m. het volgende op: „Wij leven in de 20e eeuw, en als er in onze tijd één taboe bestaat dan is het wel van de dood: men spreekt daar niet over! En dit taboe geldt zelfs onder christenen. Dat komt natuurlijk grotendeels doordat de Christelijke kerk zich in het verleden veel te zeer met de dood en met „het eeuwige leven”, in de zin van het hiernamaals heeft bezig gehouden, waardoor alle aandacht van onze aardse roeping dreigde te worden weggezogen” (Comp. p. 639). Hoewel dit Lied wat uitdrukking en beeldspraak betreft nauw aansluit bij de Schrift, kan als bezwaar gelden dat uitsluitend de Heer Jezus hier wordt aangesproken. De melodie is goed, is zeer verbeid geworden en daardoor tamelijk bekend.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 271

Vergelijking met het voorgaande leidt gemakkelijk tot de conclusie dat dit Lied naar woordkeus en inhoud geen aanwinst voor het Liedboek betekent. Het herhaalde „vluchtig - nietig” afgewisseld met „nietig - vluchtig” is bepaald niet fraai te noemen en geeft het geheel wel een erg negatieve inslag. 't Is een en al droefenis en klaagzang, waaraan de laatste regel van strofe 8 geen wending kan geven. „Daar is geen enkel woord van troost, geen enkele verwijzing zelfs naar God, Die het, als het er op aan komt, toch alles ten goede zal wenden. Alleen in de laatste regel van de laatste strofe komt God ter sprake. Geen lied waarvan ik me voorstel dat het vaak zal worden gezongen”. (Comp. p. 642).

Wat de melodie betreft: „het lied zal niet moeilijk te zingen zijn.” Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 272

In dit Lied van Luther komt duidelijk tot uiting dat „niet in de eerste plaats de lijfelijke dood hem verschrikt, maar de zonde en daardoor de aanvechting der hel. De prikkel des doods is de zonde zegt de apostel Paulus in 1 Cor. 15 : 56 en wat dat betekent komt in deze drie strofen op aangrijpende wijze tot uiting”. (Comp. p. 643) Dat taal en stijl wat verouderd aandoen zal mede toegeschreven moeten worden aan de opzet van de dichter-vertaler: „Ik heb mijn best gedaan om zo dicht mogelijk bij het origineel te blijven”. Voorts rijst bij ons de vraag of

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 45,— per jaar of f 24,— per halfjaar.
Voor studenten f 36,— p. jaar
Buitenland f 55,— per jaar
of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

het wel juist is te zeggen: „Alleen Gij, Here Jezus, U gaat ter harte, dat wij zijn in de zonde en in de pijn. Gij eeuwige God”. (vgl. Joh. 3 : 16).

De melodie is niet eenvoudig en behoeft wel kundige leiding. „Een lied, waarvoor zich iedere cantor of voorganger dient in te zetten” (Comp. p. 646).

Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 273

Dit Lied draagt sterk het karakter van de rooms-katholieke opvatting inzake het vagevuur. Vandaar dat er „destijds in de Hervormde Gezangencommissie over dit lied nogal wat te doen geweest is. Het zou in reformatische kerken nooit gezongen kunnen worden omdat het in wezen een gebed voor de gestorvenen is en er in het protestantisme immers niet voor de doden wordt gebeden.” De vraagstelling ter verdediging van dit lied „Waarom zouden Christenen niet voor hun gestorven geliefden bidden, zoals zij het ook voor de levenden doen?” (en wat er voorts nog aan wordt toegevoegd, zie Comp. p. 647, 648) kan voor ons niet als argument dienen ten gunste van de opname er van in het Liedboek. Jammer dat met deze afwijzing de goede melodie buiten het gezichtsveld raakt. Deze melodie zal geen moeilijkheden opleveren, de tekst toch wellicht méér, voor protestanten! (Comp.)

Tekst: 1; melodie: 3.

Het Liedboek

Lied 268

„Bach gebruikte het laatste couplet van dit Lied — met de melodie — als slotkoraal voor zijn Johannes-passion. Zo is het niet te verwonderen, dat het in 1938 in de toenmalige nieuwe Bundel van de Ned. Herv. Kerk zijn intrede deed” (Comp. p. 635).

Wanneer we er op letten dat de 1e en ook de 3e strofe over het sterven gaat en de 2e over het leven hier en nu, dan is de conclusie dat de eenheid te wensen over laat. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat de 1e en 3e strofe van een andere dichter zijn dan de 2e. Voorts is het niet geheel vrij van piëtistische smetten. „We hebben hier te doen met een heel vroege vorm van piëtisme”. (v.b. in strofe 1: „wilt Gij slechts mijne wezen”.) Wat de melodie betreft: „het verdient aanbeveling het tempo niet te snel te nemen, daar men anders onherroepelijk vastloopt in de tweede helft van het lied,

DOOR LITURGISCHE WERKGROEP

waar zoveel kwartnoten elkaar bijna onafgebroken opvolgen. Om deze goed te kunnen zingen dient men een korte tijd voor de ademhaling af te nemen van de laatste noot van een regel: een nieuwe regel moet op tijd beginnen” (Comp. p. 636).

Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 269

Taal en stijl van dit Lied zijn dermate verouderd, dat tekst en inhoud daardoor voor vandaag weinig of niet meer aanspreekt. Daarom is het o.i. als Kerklied niet acceptabel.

Wat de melodie betreft, deze is ook gebruikt voor Lied 10, zodat ze gelukkig behouden blijft. Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 274

Rondom de tekst van dit Lied rijzen diverse vragen en bezwaren, al brengen we in rekening dat het gemaakt is over de opwekking van de jongeling te Nain (Luc. 7: 11-16). Zo is de oproep in strofe 1 o.i. niet juist en waarom worden zo veel strofen gewijd aan de gestorvene? (strofe 2 t/m 4). Ook de zinspelende in strofe 1 „de eerste is de laatste, hij loopt de wereld uit” en in strofe 7 „de laatste wordt de eerste, hij loopt de wereld in” is wel wat al te gekunsteld om direct aan te spreken. De melodie is goed zingbaar. Tekst: 1; melodie: 3.

A. t.a.v. de tekst der liederen:

het cijfer 1

bij niet voluit Schriftuurlijke tekst, b.v. vanwege het humanistisch karakter of door een sterke piëtistische inslag;

het cijfer 2

bij een weliswaar Schriftuurlijke, maar niet direct begrijpelijke, en aanspreekbare tekst;

het cijfer 3

als de tekst volkomen Schriftuurlijk en zonder meer verstaanbaar is.

B. t.a.v. de melodie der liederen:

het cijfer 1

voor een niet-aanvaardbare melodie;

het cijfer 2

voor een onbekende melodie die na enige oefening, eventueel met behulp van een koor, door de gemeente wel te zingen is en voorts ook voor een melodie die niet bepaald tot „de beste” behoort;

het cijfer 3

voor „een goede” melodie, geschikt voor de gemeentezang.

Kerknieuws

Ned. Ger. Kerk van Rijswijk (Z.H.) en 's-Gravenhage-Z.

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op ds W. Smouter van Dalfsen.

Ned. Geref. Kerk van Utrecht

Drs W. G. Rietkerk is verhuisd van Lameruslaan 33 naar Kromme Nieuwe Gracht 90, 3512 HM Utrecht. Tel. 030-316933.

Ned. Ger. Kerk van Kampen

Op 11 oktober a.s. hoopt ds E.

Zwarteveen zijn 25-jarig jubileum als predikant te vieren.

Ned. Evangelische Gemeente te Benidorm

Vanaf 14 oktober 1984 tot eind april 1985 zullen er 's zondags te Benidorm dubbele kerkdiensten worden gehouden in Edificio „Cervantes”, Avenida Europa te Benidorm.

De eerste dienst begint om half tien. De tweede dienst begint om elf uur.

Uit breder kring

Stichting Bijbelse en Medische Zending-Gemeenschap (BMZG)

Op vrijdag 28 september a.s. wil de BMZG haar 15-jarig bestaan gedenken tijdens een lustrum-bijeenkomst in de Pauluskerk te Gouda.

Sprekers zijn: Prof. Dr C. Graafland te Gouda; Ds C. Trouwborst te Vlaardingen (voorzitter BMZG-Nederland); Dr Ray Windsor (dir. All Nations Christian College en voormalig directeur BMMF-International).

Hoofdonderwerp: *Zending nú*, door Dr Ray Windsor.

Het koor van de Reformatorische Bijbelschool uit Zeist zal muzikale medewerking verlenen o.l.v. Leo Rijkaard, dirigent.

Plaats: Hervormde Pauluskerk, van Hogendorpplein te Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Vanaf 19.00 uur zal er gelegenheid zijn bestuur en staf van de BMZG geluk te wensen.

Opbouw- en toerustingsdagen van de vereniging „De Christenvrouw”

Belangstellende christenvrouwen zijn hartelijk welkom op D.V. dinsdag 9 oktober 1984 in het Hervormde Centrum, Talmast 9 te Hardinxveld-Giessendam. Spreker: Dr Th. J. W. Kunst uit Heverlee. Onderwerp: „Leven als christen in de Eindtijd”. Circa 5-6 minuten lopen vanaf het station.

Op D.V. donderdag 15 november 1984 in de Schrankskerk, Schrans 92 te Leeuwarden. Spreker: Ds O. Bottenbleij uit Lemmer. Onderwerp: „De gevaren van deze tijd gezien in het licht van Gods Woord”.

Circa 3-5 minuten lopen vanaf het station.

De dagen duren van 10.15 tot circa 14.30 uur. Koffie vanaf ca. 9.45 uur. S.v.p. lunchpakket meenemen. Toegang vrij. Boekentafel aanwezig.

„De Christenvrouw” is een landelijke vereniging (opgericht 8 januari 1981) met als eerste doel

om vanuit de Bijbel, het voor alle tijden onfeilbaar gezaghebbend Woord van God, christenvrouwen behulpzaam te zijn om te komen tot een beter inzicht en betere kennis omtrent de problemen van deze tijd ten aanzien van gezin, maatschappij, staat en cultuur.

Inlichtingen en opgave: telefoon 05939-437 of 05939-269.

Wist U dat

„t BELOOFDE LAND”

in het voor- en najaar groepsaccommodatie ter beschikking heeft?

Denkt U eens aan ons voor koffiebarweekend, reünie o.d. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN DIT BLAD !

DRUKWERK

Keuze uit meer dan
1000
geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”
Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

Evangelische Alliantie

„Wanneer wordt úw licht gezien?”
(Luc. 11:33-36)

WAAROM ZOU U EA-DEELNEMER WORDEN?

- 1 omdat christenen elkaar lang genoeg niet ontmoet hebben;
- 2 om actief te worden in het ontmoeten van andere christenen;
- 3 om plaatselijk of regionaal ontmoetingsinitiatieven te ontplooiën;
- 4 om zicht te krijgen op de breedte van Gods Koninkrijk;
- 5 om gezamenlijk te getuigen van de hoop die in ons is tegenover niet christenen;
- 6 om van elkaar te leren, en elkaar aan te vullen;
- 7 om samen te bidden voor de noden van kerk en samenleving;
- 8 omdat de EA u niet kan missen.

WAAROM ZOU U IDEA LEZEN?

- 9 om op de hoogte te blijven van wat God in zijn Koninkrijk doet.

Informeer/geef u op bij de EA
Hoofdstraat 55
3971 KB DRIEBERGEN.
Telefoon: 03438-13693

(deelnemerschap f 25,— en
abonnement f 15,— per jaar)

Het bestuur van de Vereniging Scholen met den Bijbel te Voorthuizen vraagt zo spoedig mogelijk een

enthousiaste onderwijzer(es)

voor klas 1 (25 leerl.) van de school De Hoeksteen, Veldkampstraat 1. De aanstelling zal eerst tijdelijk zijn en kan waarschijnlijk later overgaan in een vaste benoeming.

Gezien de samenstelling van 't team gaat de voorkeur uit naar een collega, die lid is van de Ned. Geref. of Geref. Kerken.

Sollicitaties voor 5 oktober a.s. aan het bestuur: Harremaatweg 26, 3781 NJ Voorthuizen.

Inl. bij: S. J. de Boer (h.d.s.), tel. 03429-2618 (privé), 2633 (school).

● Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.

● Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!